

хідність вивчення міжнародного досвіду підготовки кіберполіцейських, визначення підслідності, розширення можливостей експертних установ, використання технічної спроможності, впроваджені в інших державах та процесуальна регламентація використання доказів, одержаних на території інших держав (у тому числі, в «хмарних сховищах»).

Список використаної літератури

1. Дуглас Джон, Олшейкер Марк. Убийца сидит напротив. Как в ФБР разоблачают серийных убийц и маньяков. Перевод с англ. С. Богданова. Брест: Издательский дом Омега-принт, 2016. 288с.
2. Геллер Б. Наука раскрытия преступлений: опыт израильского криминалиста. М.: Альпина Паблшер, 2019. 336с.
3. Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti o delu zahteve, začetem z zahtevo/Varuha človekovih pravic, na seji 4. julija 2019. URL: <https://www.us-rs.si/odlocba-ustavnega-sodisca-st-u-i-152-17-z-dne-4-7-2019-droni/> (дата звернення: 03.03.2021)

ДО ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГІВ ДЛЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Бандурка Олександр Маркович

*президент кримінологічної асоціації України,
доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук
України, заслужений юрист України*

Харченко Світлана Вячеславівна

*професорка кафедри педагогіки та психології факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидатка психологічних наук, доцентка*

Набуття Україною самостійності викликало необхідність створення власної школи підготовки кадрів для правоохоронних органів. Міністерство внутрішніх справ та Міністерство вищої освіти України від 29 листопада 1991 р. видали наказ про створення спеціального факультету при Юридичній академії ім. Ф. Дзержинського (нині Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого), факультет швидко перетворився в Інститут внутрішніх справ, а 22 листопада 1994 р. на його базі був створений Університет внутрішніх справ (далі УВС, нині Харківський національний університет внутрішніх справ). 9 травня 1999 р. УВС отримав сертифікат

державної акредитаційної комісії про проходження акредитації за IV рівнем, 2 березня 2001 р. УВС був наданий статусу «Національного» [2].

Складна соціально-економічна та ускладнена кримінальна ситуація в молодій країні негативним чином відбилася на емоційному стані працівників міліції та психологічному кліматі в їх колективах. У 1994 р. за ініціативою міністра внутрішніх справ В. І. Радченко та першого ректора Університету О.М. Бандурки вперше в Україні на соціально-психологічному факультеті УВС було розпочато підготовку спеціалістів за спеціальністю «Психологія» для підрозділів міліції. Міністр МВС Ю.Ф. Кравченко підтримував ідею щодо впровадження психологічних знань в діяльність органів та підрозділів внутрішніх справ: за його сприянням була створена соціально-психологічна служба з 1700 штатних посад.

Провідний внесок в розвиток психологічної думки в Університеті був внесений докторами психологічних наук, професорами С.П. Бочаровою та О.В. Землянською, саме вони розпочали підготовку нової генерації науковців-психологів для правоохоронної сфери [1]. З 1995 року в Університеті працює спеціалізована вчена рада із захисту результатів дисертаційних досліджень. До її розгляду були подані результати кандидатських (О.В. Тімченка, Г.В. Попової, І.О. Віденєєва, В.Б. Шапаря, В.Є. Христенка, Л.О. Шевченко, П.В. Макаренка, С.В. Харченко, Н.Е. Мілорадової, В.В. Доценко та ін.) та докторських (О.В. Землянської, О.В. Тімченка, Л.М. Балабанової Н.Е. Мілорадової) досліджень працівників кафедри, а також докторських дисертаційних досліджень Голови Національної поліції України І.В. Клименка, завідувача НДЛ психологічного забезпечення ДНДІ МВС України В.П. Остаповича, начальника НДЛ морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності Національної гвардії України НДЦ Національної академії Національної гвардії України О.С. Колісниченка, заступник начальника відділу по роботі з персоналом (з питань розвитку персоналу та по роботі з державними службовцями) Ю.Ю. Бойко-Бузиль та ін.

Підготовка курсантів до 2008 р. в Університеті велася за спеціальністю «Психологія. Практична психологія в правоохоронній сфері» за двома спеціалізаціями «Психолог-конфліктолог» та «Психолог-кримінолог», із 2006 р. – за спеціалізацією «Практичний психолог в ОВС» потім «Практичний психолог», з 2017 р. – «Психолог ювенальної превенції».

Матеріально – технічна база підготовки здобувачів вищої освіти в ХНУВС відповідає всім вимогам: навчальні заняття забезпечені навчальною та методичною літературою, спеціальними засобами, навчальною та вогнепальною зброєю, спеціалізованими аудиторіями (зелена кімната, тренінговий клас, кабінети гендерної освіти та психокорекції, стрілецькі

тири, спортивні зали, навчальний райвідділ, криміналістичний та тактичний полігони, штурмова смуга перешкод, працює центр корекційної та психодіагностичної діяльності, який обладнаний поліграфом). Але високий рівень підготовки здобувачі вищої освіти перш за все забезпечують викладачі, які мають великий досвід науково-педагогічної роботи та відповідну кваліфікацію, є активними учасниками міжнародних та вітчизняних конференцій. В Університеті на випускаючих кафедрах працювала ціла плеяда видатних вчених: доктора біологічних наук В.А. Друзь, М.Г. Самойлов, Л.А. Перелигіна, доктора педагогічних наук В.О. Тюріна та О.І. Федоренко, доктора психологічних наук С.П. Бочарова, О.В. Землянська, Л.М. Балабанова, Л.Ф. Шестопалова, О.В. Тімченко, І.В. Ващенко, Н.Е. Мілорадова [1].

Науко-педагогічні працівники кафедри, які сьогодні здійснюють підготовку психологів для Національної поліції, постійно вдосконалюють свої теоретичні знання та практичні навички. Н.Е. Мілорадова є національним експертом Ради Європи, пройшла стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів I - IV рівнів акредитації: «Інтернаціоналізація вищої освіти. Організація навчального процесу та інноваційні методи навчання у вищих навчальних закладах Польщі» на базі Університету Collegium Civitas (м. Варшава, Польща). В.В. Доценко є сертифікованим OSCE тренером з низки дисциплін, проходила тренінг «Міжсекторальна координація щодо реагування на гендерно зумовлене насильство та його попередження», тренінг для тренерів в межах проекту «Розбудова потенціалу поліції для забезпечення прав та якнайкращих інтересів дитини» та ін. Викладачі кафедри успішно опанували тренінг-курс «Тренуй тренера», приймали участь в тренінгах «Жінки. Мир. Безпека. Роль ВНЗ МВС України в реалізації Національного плану дій 1325» та ін.

Н.Е. Мілорадова має досвід проведення чисельних тренінгів: «Опитування дітей, що стали жертвами або свідками насильства, а також вчинили насильство», «Підготовка працівників органів внутрішніх справ з питань попередження насильства щодо жінок», «Організація та проведення допиту дружнього до дитини», «Профілактики та протидії домашньому насильству: психологічні аспекти для професіоналів» та ін. Н.Е. Мілорадова, В.В. Доценко та О.П. Макарова були тренерами в Регіональній програмі забезпечення безпеки і порядку, протидії злочинності на території Харківської області на 2018-2019 рр. Провідну роль в підготовці науково-педагогічних кадрів ХНУВС грає доктор педагогічних наук О.І. Федоренко.

Результатом роботи науково-педагогічних працівників кафедри є рівень підготовки здобувачів вищої освіти: вони ставали переможцями

наукових конкурсів (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за спеціальністю «Гендерні дослідження» та «Педагогічна та вікова психологія», конкурсу Наукових робіт курсантів, слухачів і студентів вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання за напрямком «Психологічне забезпечення», Харківського регіонального конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук соціально-гуманітарного напрямку, міського конкурсу «Харків – місто молодіжних ініціатив», Регіонального конкурсу молодих вчених «Гендерна політика очима української молоді»), приймали участь у Всеукраїнських студентських олімпіадах зі спеціальності «Психологія» та «Шляхи та механізми захисту інформаційного простору України від шкідливих інформаційно-психологічних впливів», науково-практичних конференціях («Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності», «Національна безпека України: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення», «Актуальні проблеми адміністративного забезпечення діяльності Національної поліції», «Актуальні напрями практичної психології та психотерапії» «Пріоритетні напрями діяльності Національної поліції України», «Правовий статус Національної поліції України: історія, сьогодення, перспективи розвитку», «Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України», «Сучасна наука і правоохоронна діяльність та ін.), гендерних квестах в рамках проекту «Через рівність та порозуміння до захисту і безпеки», Всеукраїнському проекті «Родинне коло», проекті «Консорціум молодих психологів Харківщини», тренінгу «Захист прав і свобод вразливих груп населення Національною поліцією України», були відмічені: стипендіями міського Голови «Обдарованість», обласною стипендією, академічною стипендією імені Героїв Небесної Сотні. Низка випускників кафедри захистили дисертації та отримали наукову ступень кандидата наук. Випускники повернулися до ХНУВС як викладачі: Фоміна Т.Г. – доцент кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства, Котельох М.О. – доцент кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки; Петленко О.В. та Платковська О.В. – доценти кафедри педагогіки та психології. Професійними досягненнями окремих випускників-психологів пишаємося особливо: Ларіонов С.О. – начальник кафедри психології та педагогіки гуманітарного факультету Національної академії Національної гвардії України; Лебедева С. Ю. – начальник науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології; Абраменко О.С. – головний спеціаліст ВПЗ УКЗ ГУНП в Харківській обл.; Собченко Л. І. – начальник відділу режимно-секретного забезпечення ХНУВС; Ілляшик І.О. – стар-

ший психолог ВПЗ УКЗ ГУНП в Чернігівській обл.; Ханенко І.І. – головний спеціаліст ВПЗ УКЗ ГУНП в Сумській обл. та ін.

В подальшому колектив кафедри планує акредитувати спеціальність 053 «Психологія (психолог кадрового забезпечення)» для поновлення підготовки фахівців з психологічного забезпечення персоналу правоохоронних органів.

Список використаної літератури

1. Професори та доктори наук Харківського національного університету внутрішніх справ : біогр. Довідник. : До 100-річчя початку підготовки охоронців правопорядку в Харкові. Харків. МВС України, Нац. Ун-т внутр. справ, 2017.
2. Бандурка О.М. Становлення підготовки охоронців правопорядку в Харківському національному університеті внутрішніх справ у перші роки незалежності України (1991–2001 рр.). *Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917– 2017 рр.)* : зб. наук. ст. і тез доп. на наук.-практ. конф. до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку в Харкові (м. Харків, 25 листоп. 2017 р.). Харків, Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. С. 23-28.

МОЖЛИВОСТІ ДЕЯКИХ ЗАРУБІЖНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОПИТУВАЛЬНИКІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В СИСТЕМІ МВС УКРАЇНИ

Барко Вадим Іванович

*головний науковий співробітник
Державного науково-дослідного інституту МВС України,
доктор психологічних наук, професор*

Барко Вадим Вадимович

*старший науковий співробітник
Державного науково-дослідного інституту МВС України,
кандидат педагогічних наук*

Остапович Володимир Петрович

*завідувач лабораторії
Державного науково-дослідного інституту МВС України,
доктор юридичних наук, старший дослідник*

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку держави органи системи МВС України перебувають на шляху подальшого вдосконалення діяльності та реформування. Конституція та законодавство України спря-